

VIII.4 Přestávka v práci a bezpečnostní přestávka (§ 88 a 89)

Zaměstnavatel je povinen poskytnout zaměstnanci nejdéle po 6 hodinách nepřetržité práce přestávku v práci na jídlo a oddech v trvání nejméně 30 minut. Mladistvému zaměstnanci musí být tato přestávka poskytnuta nejdéle po 4,5 hodinách nepřetržité práce.

Zákoník práce počítá s tím, že některé práce nemohou být přerušeny. Takovým zaměstnancům zaměstnavatel nemusí poskytnout přestávku v práci na jídlo a oddech, avšak musí zabezpečit, aby jim byla zajištěna přiměřená doba na oddech a jídlo i bez přerušování provozu nebo práce. Doba na oddech a jídlo, kdy k přerušování provozu nebo práce nedojde, není považována za přestávku v práci, a započítává se do pracovní doby. Mladistvému zaměstnanci však musí být vždy poskytnuta přestávka na jídlo a oddech.

Přestávka v práci na jídlo a oddech může být rozdělena do několika částí, přitom musí alespoň jedna její část činit nejméně 15 minut. Při rozdělování přestávky v práci do částí však musí zaměstnavatel přihlížet k tomu, aby přestávka plnila její účel, tedy aby si během ní mohl zaměstnanec oddechnout a případně se i stravovat. Příliš krátké úseky přestávek v práci by mohly představovat zneužití práva ze strany zaměstnavatele.

Poskytnuté přestávky na jídlo a oddech se nezapočítávají do pracovní doby. Přestávky na jídlo a oddech se neposkytují na začátku a konci pracovní doby.

Přestávky v práci na jídlo a oddech nelze zaměňovat s tzv. bezpečnostními přestávkami. Má-li zaměstnanec při výkonu práce právo na bezpečnostní přestávku podle zvláštních právních předpisů, započítává se tato přestávka do pracovní doby. Zvláštními právními předpisy, upravujícími poskytování bezpečnostních přestávek, jsou například:

- nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů. Toto nařízení upravuje poskytování bezpečnostních přestávek v případě práce s rizikovými faktory, jako jsou chemické faktory, prach, fyzická zátěž, psychická zátěž, zraková zátěž, biologické činitele;
- nařízení vlády č. 168/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky, ve znění pozdějších předpisů. Toto nařízení upravuje poskytování bezpečnostních přestávek v provozech silniční dopravy;
- vyhláška Ministerstva dopravy č. 466/2006 Sb., o bezpečnostní letové normě, ve znění pozdějších předpisů. Tato vyhláška upravuje bezpečnostní přestávky člena posádky vrtulníku nebo letadla.

Zákoník práce umožňuje též souběžné čerpání bezpečnostní přestávky a přestávky v práci na jídlo a oddech. Případně-li bezpečnostní přestávka na dobu přestávky v práci na jídlo a oddech, započítá se doba přestávky v práci na jídlo a oddech, která je souběžná s bezpečnostní přestávkou, do pracovní doby zaměstnance.